

Συνέδριο
«Νέα Γεωργία - Νέος Συνεργατισμός.
Προς ένα σύγχρονο υπόδειγμα συνεταιρισμών
για τη νέα γενιά»

ΝΕΑ ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ

Σε συνδιοργάνωση με ΗΕΛΕΧΡΟ
Υπό την αιγίδα του
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

28η AGROTICA
Θεσσαλονίκη 31/01/2020

**Σύνοψη από τα κύρια συμπεράσματα της επιστημονικής επιτροπής
του συνεδρίου**

** Το κείμενο που ακολουθεί είναι η ουσία και τα συμπεράσματα που αντλήθηκαν από το συνέδριο έτσι όπως τα αντιλαμβάνεται η 7μελής Επιστημονική Επιτροπή συλλογικά. Δεν εκφράζουν απαραίτητα τις απόψεις των ομιλητών, των οργανωτών ούτε των χορηγών του συνεδρίου των οποίων η άποψη δεν ζητήθηκε προκειμένου να συνταχθούν και δημοσιευτούν τα συμπεράσματα αυτά, ως εκ τούτου δεν αντιπροσωπεύουν κανέναν άλλον πλην αυτών που υπογράφουν το κείμενο αυτό.

Τα μέλη της επιστημονικής επιτροπής του συνεδρίου με αλφαβητική σειρά:

Βλάχβη Ασπασία, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Καλαϊτζής Πρόδρομος, Σύμβουλος Αγροδιατροφικής Πολιτικής &
Επιχειρηματικότητας

Καραντινής Κώστας, Καθηγητής, Σουηδικό Πανεπιστήμιο Γεωπονικών Επιστημών
(SLU)

Κουτσού Σταυριανή, Καθηγήτρια Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας

Μπένος Θεόδωρος, Ερευνητής & Σύμβουλος Αγροδιατροφής

Νόττα Ουρανία, Καθηγήτρια, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας

Σεργάκη Παναγιώτα, Αν. Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Στο συνέδριο έλαβαν μέρος 23 ομιλητές και συντονιστές, ενώ η επταμελής επιστημονική επιτροπή επιμελήθηκε τα συμπεράσματα των εργασιών. Το συνέδριο παρακολούθησαν συνολικά 550 σύνεδροι. Σημαντική ήταν η συνεισφορά των παρεμβάσεων ομιλητών από κορυφαίους Ελληνικούς συνεταιρισμούς από την Ελλάδα, την Ολλανδία, τη Δανία και τις ΗΠΑ.

Το συνέδριο ήταν χωρισμένο σε τέσσερις μεγάλες θεματικές ενότητες: «Θεσμοί και Συνεταιρισμοί», «Προκλήσεις για τους συνεταιρισμούς», «Μοντέλα διακυβέρνησης αγροτικών συνεταιρισμών» και «Συνεταιριστική Εκπαίδευση, Καινοτομία και Αγροτικοί Συνεταιρισμοί».

Γενικό συμπέρασμα: Γενικά οι σύνεδροι συμφώνησαν ότι ο συνεταιρισμός και η επιχείρηση πρέπει να ιδωθούν ξεχωριστά. Ο συνεταιρισμός είναι η ένωση προσώπων, ή ένωση αγροτικών επιχειρήσεων, ή και ένωση συνεταιρισμών. Ο συνεταιρισμός είναι η συλλογική δράση που αναλαμβάνει και διαχειρίζεται την επιχειρηματική δράση και τις άλλες δραστηριότητες του συνεταιρισμού. Ως συλλογική δράση των μελών-αγροτών ο συνεταιρισμός χρειάζεται ειδική διακυβέρνηση – την δημοκρατική αρχή, τον επιμερισμό του πλεονάσματος, καθώς και τις άλλες αρχές των συνεταιρισμών. Κατά περίπτωση ο συνεταιρισμός μπορεί να χρειάζεται ειδικό νομοθετικό πλαίσιο αν και αυτό δεν συμβαίνει σε όλες τις χώρες παρ' ότι έχουν επιτυχημένα συνεταιριστικά σχήματα. Η κεφαλαιουχική επιχείρηση λειτουργεί με καθαρά επιχειρηματικά κριτήρια και αντίστοιχη διακυβέρνηση. Δεν πρέπει να συγχέονται αυτές οι δύο διαστάσεις επειδή ούτε ο συνεταιρισμός ούτε η επιχείρηση θα λειτουργήσουν σωστά.

A. Σχετικά με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο:

1. Ο νόμος περί συνεταιρισμών θα πρέπει να έχει χαρακτήρα «πλαισίου», αφήνοντας περιθώριο τα μέλη να καθορίζουν τους κανόνες λειτουργίας, την στρατηγική καθώς και τον έλεγχο του συνεταιρισμού.
2. Τονίστηκε επανειλημμένα η απουσία σχετικής ρύθμισης στο νομοσχέδιο για την συνεταιριστική εκπαίδευση και προτάθηκε η δημιουργία μιας «Εθνικής Ακαδημίας Συνεταιρισμών».
3. Τονίστηκε η ανάγκη συνεταιρισμού των συνεταιρισμών και η ανάγκη μέριμνας του νόμου γι' αυτό. (ΕΘΕΑΣ - Δεν υπήρχε η σχετική διάταξη (άρθρο 38) στο σχέδιο νόμου όταν διεξαγόταν το Συνέδριο).
4. Τονίστηκε η ανάγκη σεβασμού και σύγκλισης με τις συνεταιριστικές αρχές.
5. Οι ηγέτες των κορυφαίων Ελληνικών συνεταιριστικών οργανώσεων τόνισαν σχεδόν ομόφωνα πως για την επιτυχία των συνεταιρισμών ακολουθούν αρχές και πρακτικές ανεξάρτητα από τον συνεταιριστικό νόμο, όπως π.χ. η επιβολή παράδοσης όλου του προϊόντος στον συνεταιρισμό, επικοινωνία με τα μέλη, έντιμη και ενημερωμένη διοίκηση, επαγγελματικό μάνατζμεντ. Κανένα από αυτά δεν μπορεί να επιβάλει και να περιφρουρήσει ο συνεταιριστικός νόμος παρά μόνο η σωστή διακυβέρνηση και διοίκηση του συνεταιρισμού.
6. Παρόμοια συζητήθηκε, σε σχέση με επιτυχημένους συνεταιρισμούς της Δανίας και Ολλανδίας, ότι ούτε και αυτών η επιτυχία εξαρτάται από το νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο ειδικά στις δύο αυτές χώρες απουσιάζει εντελώς.

7. Ο Ολλανδός και ο Δανός σύνεδρος τόνισαν ότι στους συνεταιρισμούς των χωρών τους δεν συμμετέχουν ιδιώτες στον συνεταιρισμό, ενώ οι συνεταιρισμοί συνάπτουν συμπράξεις με ιδιώτες και άλλους συνεταιρισμούς μέσω θυγατρικών εταιριών.
8. Στις ΗΠΑ αναφέρθηκε ότι υπάρχει από το 2007 ομοσπονδιακός νόμος που δίνει τη δυνατότητα σύστασης του λεγόμενου Limited Cooperative Association (LCA). Αυτή τη στιγμή, οι LCA δεν ξεπερνούν τους 50, αριθμός ασήμαντος για τα δεδομένα των ΗΠΑ. Ενώ η δυνατότητα κοινής ιδιοκτησίας (joint ownership), δόθηκε για πρώτη φορά ήδη από το 2001 στην πολιτεία του Wyoming. Η σχετική βιβλιογραφία και η πρακτική στις ΗΠΑ διδάσκουν ότι η καλύτερη μέθοδος ουσιαστικής συμμετοχής ιδιωτών είναι μέσα από θυγατρικές (subsidiaries) και συμπράξεις ιδιωτών-συνεταιρισμών.
9. Το μοντέλο συμμετοχής ιδιωτών-συνεταιριστών σε θυγατρικές επιχειρήσεις έχει συχνά επιτύχει, άρα ο νομοθέτης θα πρέπει να ξανακοιτάξει προσεκτικά τον θεσμό των συνεταιριστικών συμπράξεων.

Β. Προκλήσεις

1. Η κλιματική αλλαγή.
2. Η επερχόμενη νέα ΚΑΠ.
3. Η έλλειψη κοινωνικού κεφαλαίου και κοινωνικής συνοχής στις αγροτικές κοινωνίες.
4. Το κακόφημο του ονόματος «συνεταιρισμός», λόγω αμαρτωλού παρελθόντος.
5. Το χαμηλό επίπεδο συνεταιριστικής εκπαίδευσης των αγροτών και συνεταιριστών.
6. Το γρήγορα εναλλασσόμενο τοπίο στην αγορά – ανάγκη διαρκούς προσαρμογής.

Γ. Διακυβέρνηση

1. Δεν υπάρχει κάτι εγγενές στον συνεταιρισμό που να τον καθιστά κατώτερο της κεφαλαιουχικής επιχείρησης. Οι υγιείς συνεταιρισμοί επιδεικνύουν παρόμοιους και συχνά καλύτερους χρηματοοικονομικούς δείκτες συγκρινόμενοι με τις επιχειρήσεις κεφαλαίου.
2. Σημαντικό ρόλο παίζει η «εμπνευσμένη διοίκηση» με στοχοπροσήλωση στην ανάπτυξη και στην ανταγωνιστικότητα. Δηλαδή μια διοίκηση που βασίζεται στη διάχυση της γνώσης, την τακτική επικοινωνία, την εμπιστοσύνη και την από κοινού αποδοχή πως όλοι μαζί θέλουμε και μπορούμε να πετύχουμε την αποτελεσματικότητα, την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα.
3. Είναι πολύ σημαντική η επιλογή των εκπροσώπων και των μελών διοίκησης με γνώμονα τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις ικανότητές τους. Γι' αυτό απαιτείται μεθοδικότητα, ισχυρή διοίκηση και δυνατό κοινωνικό κεφάλαιο.
4. Απαραίτητη η τακτική επικοινωνία της διοίκησης με τα μέλη.
5. Άκρως απαραίτητος ο στρατηγικός Σχεδιασμός, που θέτει μετρήσιμους στόχους που μπορούν να επιτευχθούν.
6. Απαραίτητη η παρακολούθηση των οικονομικών αποτελεσμάτων του συνεταιρισμού, με χρήση σύγχρονων εργαλείων, δεικτών, ανάλυση κλπ.

7. Η κοινωνική συνοχή και η ομοιογένεια μεταξύ των επιχειρηματικών προτιμήσεων των μελών αποτελούν, παράγοντες επιτυχίας των συνεταιρισμών.
8. Το μέγεθος και οι οικονομίες κλίμακος αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την επιτυχία και κερδοφορία των συνεταιρισμών, μέσα από συλλογικά σχήματα και συμπράξεις, χωρίς αυτό να αποκλείει μικρά ευέλικτα επιτυχημένα και στοχευμένα σχήματα.